

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/19/588

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni juhtivinspektor Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	22.04.2019, Tallinn
Vaide esitamise aeg	08.02.2019 (registreeritud inspeksioonis 11.02.2019)
Teabevaldaja	Viru Haigla Aktsiaselts Valgejõe pst 14, 45109 Tapa linn e-posti aadress: info@viruhaigla.ee
Vaide esitaja	XXX e-posti aadress: xxx

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab esitada 30 päeva jooksul teabevaldaja vastu halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. XXX esitas Andmekaitse Inspeksioonile 08.02.2019 (registreeritud 11.02.2019) vaide Viru Haigla AS tegevuse peale teabenõude täitmisel.
2. Inspeksiooni 19.02.2019 taotlusel täpsustas vaide esitaja vait 20.02.2019.
3. Inspeksioon tegi 12.03.2019 teabevaldajale järelepärimise.
4. Kuna teabevaldaja määratud tähtjaks järelepärimisele ei vastanud, tegi inspeksioon 05.04.2019 korduva järelepärimise.
5. 16.04.2019 (registreeritud 17.03.2019) saatis teabevaldaja inspeksioonile teabenõudjale/vaide esitajale 12.03.2019 saadetud vastuse.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

31.07.2015.a sõlmisid MTÜ Turvakodu Rudolf ühelt poolt ning Kohtla-Järve Sotsiaalhoolekande-keskus ja XXX, keda esindas eestkostja Kohtla-Järve Linnavalitsus teiselt

poolt kirjalikult lepingu nr 4/H15 XXX ülalpidamiseks ja hooldamiseks Turvakodus Rudolf (edaspidi Leping). Poolte vahel on seeläbi tekkinud lepinguline võlasuhe võlaõigusseaduse (edaspidi VÕS) § 2 lg 1, § 3 p 1, § 8 ja § 9 lg 1 tähenduses.

Sõlmitud Leping on kestvusleping (VÕS § 195 lg 3 tähenduses) ning vastab käsunduslepingu (VÕS § 619) tunnustele. Alates maist 2016 läks Leping VÕS § 180 alusel seoses ettevõtte üleminekuga AS-le Tapa Haigla (alates 11.08.2016.a nimega AS Viru Haigla – edaspidi Hooldekodu).

Leping lõppes 10.09.2018.a XXX hooldusvajaduse äralangemisel Leping p 3.1 tähenduses seoses XXX surmaga. XXX seadusjärgseks pärijaks pärimisseaduse § 11 lg 1 ja 13 lg 1 tähenduses, mida tõendab 31.10.2018.a Jõhvi notar Ülle Mesi poolt tõestatud pärimis-tunnistus nr 2044, ja seega ka üldõigusjärglaseks tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 6 lg 2 tähenduses on XXX (IK xxx). Lepingust tulenevad XXX õigused ja kohustused on VÕS § 12 lg 2 mõistes üldõigusjärgluse korras üle läinud XXXle.

Lepingu täitmisega seoses on Hooldekodu saanud XXXlt kokku 13 169,84 eurot. Lisaks sellele maksis Kohtla-Järve Sotsiaalhoolekandekeskus Lepingu alusel Hooldekodule 5 420,93 eurot. Lepingu täitmiseks sai Hooldekodu XXX eestkostja XXX pangakontolt tasutud ja Hooldekodu poolt esitatud arvete alusel „taskurahaks“ kokku 1 448,25 eurot ning „abivahendite eest“ 1 418,21 eurot. VÕS § 626 lg 1 järgi lasub Hooldekodul väljaandmiskohustus nende dokumentide osas, mis ta on Lepingu täitmisega seoses loonud ning saadud rahaliste vahendite selles osas, „mida ta käsundi täitmiseks ei kasutanud“.

Pöördusin perioodil november-detsember mitmel korral Hooldekodu poole nimetatud kulude osas VÕS § 624 lg 2 kohase ülevaate saamiseks. Ülevaadet palusin Hooldekodul esitada „koos selle aluseks olevate tõenditega“. Hooldekodu keeldus tõendite esitamisest, sest need on väidetavalt esitatud XXX eestkostjale Kohtla-Järve Linnavalitsusele. Kohtla-Järve Linnavalitsuse valduses on ainult Hooldekodu arved, mis on eestkostja mulle 18.12.2018.a tutvumiseks ka esitanud.

Hooldekodult soovitud dokumentide saamiseks pean nüüd ilmselt pöörduma kohtu poole ja nõudma dokumentidega tutvumise võimaldamist VÕS § 1015 alusel.

Samas tulin avaliku õiguse valdkonnast tuleneva alternatiivse võimaluse peale ning soovin lahendada asja võimalikult kiirelt kohtueelselt.

Lepingu alusel osutas Hooldekodu XXXle väljaspool kodu osutatavat üldhooldusteenust (edaspidi Teenus), mis on sotsiaalteenus sotsiaalhoolekande seaduse (edaspidi SHS) § 20 järgi. Seega on Hooldekodu nimetatud Teenuse ülesannete täitmist puudutava teabe osas teabevaldajaks avaliku teabe seaduse (edaspidi AvTS) § 5 lg 1 p 3 järgi.

Pöördusin 30.01.2019.a Hooldekodu poole teabenõudega ning palusin Hooldekodul esitada järgmised Lepingu täitmisega seotud dokumendid, mis on avalik teabe AvTS § 3 tähenduses:

- 1) XXX isikliku raha kulutamise tõendid (sh teatada lõppsaldo);
- 2) XXX hooldusplaan;
- 3) muud dokumendid, millest nähtub XXX abivahendite vajadus (juhul kui see pole sätestatud hooldusplaanis);
- 4) 31.07.2015.a lepingu nr 4H/15 osaks olevad poolte kinnitused, kokkulepped ja lepingu muudatused.

Hooldekodu ei ole teabenõuet AvTS-s ettenähtud korras täitnud.

Möönan, et minu soovitud teabele on juurdepääs AvTS § 3 lg 2 mõistes piiratud. Leian, et XXX ainupärijana on mul õigus saada soovitud teavet nii AvTS sätete, kui ka kehtiva isikuandmete kaitse seaduse (edaspidi IKS) alusel.

Kuni 15.01.2019.a kehtinud IKS § 19 lg 4 alusel olen pärast XXX surma 10.09.2019.a saanud XXX alaneja sugulasena ja ühtlasi ka pärijana kõik IKS § 19 lg 1 kohased XXX kui

andmesubjekti õigused.

Seega olen õigustatud saama nii SHS alusel XXXle osutatud Teenuse täitmisega seoses loodud teavet (nt SHS § 21 kohast hooldus-plaani), kui ka hooldusplaanis sisalduvat ja muud XXX tervishoiuteenuse vajadust kirjeldavat teavet vähemalt tervishoiuteenuste korraldamise seaduse §-s 59³ sätestatud tervise infosüsteemi andmete mahus (nt kas XXX vajab abivahendeid?).

Juhul kui minu poolt soovitud dokumentidest tõepoolest sisaldub selline psühhiaatrilise abi seaduse (edaspidi PsAS) § 5 lg 2 järgne teave, mille saamine on sama paragrahvi lg 2 prim ja IKS koosmõjul siiski piiratud, ja nagu seda Hooldekodu ka väidab, siis palun „psühhiaatrilist ravi ja diagnoosi puudutav teave“ avalikustavast teabest välja jätta.

Olukord on eriskummuline juba üksnes selle tõttu, et XXX tahtest olematu ravile võtmisel ja tema üle eestkoste seadmisel ja pikendamisel kohtumenetlusse kaasatud isikuna on mulle E-toimiku vahendusel saadaval XXX kohtupsühhiaatrilise ekspertiisi aktid, mis sisaldavad vägagi detailset teavet sügava puudega ja puuduva töövõimega XXX psühhiaatrilist ravi ja diagnoosi kohta.

Vaevalt, et Hooldekodu dokumentides sisaldub selline XXX kohta käiv PsAS § 5 lg 2 tingimustele vastav teave, millega ma pole veel kohtumenetluses tutvunud. Eluliselt ei ole usutav, et nt lahkunud isikul mähkmete kandmise vajadusest teatamine on kaitstud ka tema andmesubjekti õigusi saanud isikutelt PsAS § 5 lg 2 keelunormiga.

Hooldekodu väidab, et kogu teabe oli Lepingu täitmise ajal edastatud XXX eestkostjale.

Pöördusin soovitud andmete saamiseks Kohtla-Järve Linnavalituse ja Kohtla-Järve Sotsiaalhoole-kandekeskuse poole ning veendus, et nimetatud teabevaldajatel minu soovitud dokumendid või nendest koopiad puuduvad.

Palun teha Hooldekodule ettekirjutus minu poolt soovitud teabe ja andmete väljastamiseks.

Palun kontrollida, kas Hooldekodu tegevus vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artiklis 15 sätestatud nõuetele (andmesubjektile töödeldavatest andmetest koopia esitamine).

Vaide täpsustamine:

Haldusmenetluse seaduse § 38 lg 3 alusel esitan Teie nõudmisel menetluses tähtsust omavad asjaolud ja tõendid:

- 1) Teatan, et esitasin nõuetekohase teabenõude 30.01.2019.a. 28.01.2019.a pole ma Viru Haigla AS poole üldse pöördunud ning tegemist on teabenõudes esineva ilmse ebatäpsusega;
- 2) Teatan, et esitasin teabenõude avaliku teabe seaduse (AvTS) alusel.
- 3) Esitan koopia teabenõudest, millest nähtub selle saatmise aeg (30.01.2019 09:25:41), saatja (XXX e-posti aadressilt), saaja (Viru Haigla AS juhatuse liige Meelis Kukk isikus; e-post meelis@viruhaigla.ee) ning kinnitan, et teabenõudele pole vastatud. Minu poolt 29.01.2019.a Viru Haigla AS e-posti aadressile info@viruhaigla.ee saadetud kiri on teabenõudele lisatud informatiivsel eesmärgil;
- 4) Täpsustan, et nõuetekohane teabenõue on üks ja see on esitatud 30.01.2019.a;
- 5) Selgitan, et kirjavahetuses räägitakse Viru Haigla AS tagasiside ja kaebuste menetlemise korras (lisatud) minu poolt 28.12.2018.a esitatud kaebusest ja Viru Haigla AS 29.01.2019.a vastusest sellele. Oma olemuselt eraõiguslik kaebus ja vastus sellele avalik-õigusliku teabenõudega vahetult ei seondu.

Märgin, et isikuandmete kaitse üldmäärust „ei kohaldata surnuid puudutavate isikuandmete suhtes. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha surnuid puudutavate isikuandmete töötlemise eeskirjad“ (vt preambula lg-st 27). Eesti Vabariigis vastavad eeskirjad minule teada hetkel puuduvad. Oma surnud isa andmesubjekti õigused (ka teabele juurdepääsuõigus) olen

ma saanud kuni 14.01.2019.a kehtinud isikuandmete kaitse seaduse § 19 lg 4 alusel alaneja sugulasena alates 10.09.2018.a ning pärijana hiljemalt 31.10.2018.a.

Eeltoodust johtuvalt näen oma surnud isa kohta sotsiaalteenuse osutamisel koostatud dokumentide saamise mure lahendamiseks sisuliselt vaid kahte võimalust – teabe saamine AvTS-s ettenähtud korras või kohtu kaudu võlaõigusseaduse § 1015 kohase dokumendiga tutvumise nõude esitamise läbi. Enesemõistetavalt soovin lahendada asja kohtuväliselt.

Vaide täpsustamisele on lisatud ka 30.01.2019 kiri teabevaldajale, milles sisaldub järgmine teabenõue:

Kokkuvõtvalt palun esitada teabenõude alusel järgmised dokumendid:

1) XXX isikliku raha kulutamise tõendid (sh teatada lõppsaldo);

2) XXX hooldusplaan;

3) muud dokumendid, millest nähtub XXX abivahendite vajadus (juhul kui see pole sätestatud hooldusplaanis);

4) 31.07.2015.a lepingu nr 4H/15 osaks olevad poolte kinnitused, kokkulepped ja lepingu muudatused.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Inspektsioon andis tulenevalt HMS § 40 lõikest 1 teabevaldajale järelepärimises võimaluse esitada ka omapoolsed arvamused ja vastuväited.

Teabevaldaja ei ole vastanud inspektsiooni järelepärimise küsimustele ega esitanud ka omapoolseid seisukohti või vastuväiteid. Saadetud on üksnes alljärgnev vastus vaide esitaja 30.01.2019 teabenõudele:

Täname Teid saadetud kirja eest.

Anneme Teile teada, et oleme eelnevalt edastanud kogu olulise info mis puudutab XXX hooldekodus viibimist, temale teenuse osutamist ning tema rahaliste vahendite kasutamist ja selle aruandlust, eestkostjatele. Eestkostjad on kogu rahalise aruandluse vastavalt seadusele edastanud kohtule. Kohus ei ole teinud märkusi raha kasutamise selguse või läbipaistmatuse osas. Sellest tulenevalt võime kinnitada, et XXXle osutati temale kuuluvate rahaliste vahendite eest talle maksimaalses määras hooldusteenust, sealhulgas tagati vajalikud riided ja jalatsid, abivahendid ning XXX soovide kohaselt olmekaupu jms.

Varasemalt edastud infot on antud kirjale lisatud XXX poolt allkirjastatud avaldused, mis on seotud tema hooldamise ja raha kasutamisega.

Tulenevalt sellest, et Teie poolt nõutud algdokumentide esitamise mahukus nõuaks meie poolt töökorralduse muutmist ning takistaks meie igapäeva tööülesannete täitmist, siis leiame et Teie poolt esitatud taotlus ei ole põhjendatud, kuivõrd see nõue on täidetud eelpool loetletud viisil. Teie poolt nõutud teabe edastamine nõuaks uuesti algdokumentide süstematiseerimist, nende arhiivist välja otsimist, eraldi koopiategemist, mis ei ole proportsioonis oodatava tulemiga, st soovite saada kinnitust, et XXXle osutati teenust temale kuuluvate finantsressursside eest. Antud kinnitus aga on juba mitmel korral ja varasematel aastatel kohtu poolt kontrollitud ja kinnitatud.

XXX surma järgselt on tema isiklikud asjad antud üle eestkostjale.

Tulenevalt SHS §20 lg1 alusel, siis väljaspool isiku kodu osutatav üldhooldusteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealisele isikule, kes terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda kodustes tingimustes ajutiselt või püsivalt iseseisvalt toime tulla.

SHS §20 lg2 alusel teenuse osutamisel tagab teenuseosutaja teenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

SHS §21 lg1 alusel kohaliku omavalitsuse üksus koostab koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise haldusakti või halduslepingu, määrates selles muu hulgas

kindlaks kõrvalabi vajaduse määrast tulenevad toimingud, mis tagavad isiku turvalisuse ja toimetuleku hooldusteenuse kasutamise ajal.

Lisad:

XXX avaldus teenuse osutamiseks

XXX avaldus teenuse eest tasumiseks

XXX raha hoiuleping

XXX nõusolek sisekorra järgmiseks

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid ja väljavõtteid olemasolevatest dokumentidest.

2. AvTS § 5 lõike 1 punkti 3 kohaselt on eraõiguslik juriidiline isik ja füüsiline isik teabevaldajaks sama paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustel. AvTS § 5 lõige 2 sätestab, et eraõiguslikule juriidilisele isikule ja füüsilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. Viru Haigla AS põhikirjast nähtuvalt on seltsi tegevusalaks muuhulgas meditsiiniteenused (ambulaatorne ja statsionaarne arstiabi). Seega osutab aktsiaselts tervishoiuteenust ning on selles osas teabevaldajaks.

3. Teabenõude täitmist reguleerib AvTS § 18. Nimetatud sätte esimese lõike kohaselt täidetakse teabenõue viivitusega, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. Sama sätte teise lõike kohaselt teavitab teabevaldaja teabenõudjat viie tööpäeva jooksul teabenõude täpsustamiseks, kui teabenõuet ei ole võimalik teabenõudja esitatud andmete puudulikkuse tõttu täita. AvTS § 19 kohaselt võib teabevaldaja teabenõude täitmise tähtaega pikendada kuni 15 tööpäevani, kui teabevaldajal on vaja teabenõuet täpsustada või kui teabe väljaselgitamine on aeganõudev. Tähtaja pikendamisest koos põhjendustega teatab teabevaldaja teabenõudjale viie tööpäeva jooksul.

4. AvTS § 23 annab loetelu, millisel juhul saab teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda. Sama paragrahvi kolmanda lõike kohaselt teeb teabevaldaja teabenõude täitmisest keeldumise koos põhjendustega teabenõudjale teatavaks viie tööpäeva jooksul.

5. Inspektsiooni pädevuses on AvTS § 45 lõike 1 punkti 1 kohaselt teabevaldajate üle riikliku ja haldusjärelevalve teostamine teabenõude täitmise üle. Teabenõude menetlemisega seotud vaidlusi vaatab Andmekaitse Inspektsioon läbi vaidemenetluses.

6. Käesoleval juhul on vaide esemeks 30.01.2019 teabenõude täitmata jätmise teabevaldaja poolt. Vaide esitaja taotles järgmisi dokumente: 1) XXX isikliku raha kulutamise tõendid (sh teatada lõppsaldo); 2) XXX hooldusplaan; 3) muud dokumendid, millest nähtub XXX abivahendite vajadus (juhul kui see pole sätestatud hooldusplaanis); 4) 31.07.2015.a lepingu nr 4H/15 osaks olevad poolte kinnitused, kokkulepped ja lepingu muudatused.

Kuna teabevaldaja teabenõuet ei täitnud, taotleb vaide esitaja teabevaldajale ettekirjutuse tegemist teabe väljastamiseks.

7. Inspektsioon tegi teabevaldajale järelepärimise teabenõude täitmata jätmise asjaolude väljaselgitamiseks. Teabevaldaja saatis inspektsioonile 12.03.2019 vastuse vaide esitaja 30.01.2019 teabenõudele. Omapoolseid selgitusi ega arvamusi inspektsioonile esitatud ei ole.

8. Juhin teabevaldaja tähelepanu sellele, et teabenõuded tuleb täita või täitmisest keelduda seaduses sätestatud tähtaegu järgides. Praegusel juhul on teabenõudele vastatud alles pärast inspektsiooni sekkumist.

9. Kuna vaideotsuse tegemise ajaks on vaide aluseks (esemeks) olnud teabenõudele vastatud, jätan vaide rahuldamata.

10. Lisaks selgitan, et juhul, kui teabenõude vastusest selgub, et teabenõudja/vaide esitaja õigusi on rikutud ja ta ei ole põhjendamatult saanud kogu küsitud teavet, on õigus selle peale esitada uus vaie.

11. Vaideotsuse väliselt selgitan veel seda, et peale avaliku teabe seaduses sätestatud teabenõude saab isik enda ja oma sugulaste kohta teavet nõuda ka isikuandmete kaitse üldmääruse ja isikuandmete kaitse seaduse alusel. Eesti on kasutanud isikuandmete kaitse üldmääruses (põhjenduspunktis 27) sätestatud võimalust kehtestada surnuid puudutavate isikuandmete töötlemise eeskirjad. Nii sätestab isikuandmete kaitse seaduse § 9 lõige 2, et pärast andmesubjekti surma on tema isikuandmete töötlemine lubatud andmesubjekti pärija nõusolekul. Praegusel juhul on vaide esitaja oma isa pärijaks, mida tõestab notariaalne pärimistunnistus, ning tal on õigus saada isa puudutavat teavet.

/allkirjastatud digitaalselt/

Sirje Biin

juhtivinspektor

peadirektori volitusel